

DI CHÚC CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VỚI VIỆC ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG CÁN BỘ HIỆN NAY

PGS, TS, NGUYỄN NGUYỄN TRỌNG PHÚC

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Cán bộ là cái gốc của mọi công việc; đào tạo, huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng. Đó là tư tưởng nổi bật của Chủ tịch Hồ Chí Minh về công tác cán bộ. Tư tưởng đó được Người đặt ra trong *Di chúc* với những nội dung, yêu cầu rất cơ bản gắn liền với xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Thực hiện *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng đã đặc biệt chú trọng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ cả về lý luận, trí tuệ, đạo đức và năng lực lãnh đạo. Nâng cao chất lượng, hiệu quả đào tạo cán bộ càng cấp thiết trong công cuộc đổi mới hiện nay.

Từ khóa: Chủ tịch Hồ Chí Minh; Di chúc; đào tạo, bồi dưỡng cán bộ

1 Trong sự nghiệp cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, việc đào tạo, bồi dưỡng, huấn luyện cán bộ được Người chú trọng đặc biệt từ bước khởi đầu cho đến khi “Từ biệt thế giới này”, để lại cho toàn Đảng, toàn dân, toàn quân bản *Di chúc* lịch sử.

Từ chủ nghĩa yêu nước, Nguyễn Ái Quốc-Hồ Chí Minh đến với chủ nghĩa Mác-Lênin và tìm thấy ở lý luận cách mạng, khoa học đó con đường đúng đắn để giải phóng dân tộc và phát triển đất nước đi tới CNXH. Từ Quốc tế Cộng sản ở Matxcova (Liên Xô) tới Quảng Châu (Trung Quốc) tháng 11-1924, việc đầu tiên của Nguyễn Ái Quốc là xây dựng tổ chức cách mạng (Hội Việt Nam Cách mạng thanh niên) và đào tạo, huấn luyện cán bộ. Không có tổ chức tiên thân và đội ngũ cán bộ trung kiên đó thì không thể thúc đẩy phong trào cách mạng. Đó cũng chính là tiền đề, là điều kiện rất quan trọng, rất cần thiết để thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam vào mùa Xuân năm

1930. Năm 1940, Nguyễn Ái Quốc về tới biên giới và trở về Tổ quốc ngày 28-1-1941. Công việc Người chú trọng trước hết là củng cố tổ chức đảng và đào tạo, huấn luyện cán bộ, xây dựng lực lượng cách mạng của quần chúng. Chính đội ngũ cán bộ trung kiên của Đảng và Mặt trận Việt Minh đã là hạt nhân lãnh đạo của các tổ chức đảng và tổ chức quần chúng, lãnh đạo toàn dân tộc làm nên thắng lợi của cuộc Cách mạng Tháng Tám năm 1945.

Cách mạng Tháng Tám thành công, Đảng lãnh đạo Nhà nước, nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng cán bộ trong điều kiện Đảng cầm quyền rất bức thiết và đặt ra những yêu cầu mới. Với tinh thần đoàn kết, hòa hợp dân tộc, Chủ tịch Hồ Chí Minh chân thành động viên các bậc trí thức, nhân sĩ tham gia bộ máy nhà nước thực hiện sự nghiệp kháng chiến, kiến quốc. Hồ Chí Minh quan tâm tìm người tài, đức. Đảng, Chính phủ và Chủ tịch Hồ Chí Minh chú trọng bồi dưỡng cán bộ trong nhiệm vụ mới mà quản lý chính quyền nhà nước. Thực tiễn xây dựng,

cùng cố Nhà nước xuất hiện một hình thức lựa chọn cán bộ đó là thông qua bầu cử nhân dân đã bầu ra những đại biểu xứng đáng để lãnh đạo, quản lý Nhà nước ở tất cả các cấp.

Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ trong Đảng là vấn đề quan trọng hàng đầu. Trung ương Đảng chủ trương cấp bộ trên phải mở lớp huấn luyện cán bộ cấp dưới. Mặc dù phải lo kháng chiến vẫn không được ngừng việc đào tạo, huấn luyện cán bộ. Công cuộc kháng chiến, kiến quốc càng cần nhiều cán bộ mới và nâng cao trình độ cán bộ cũ. Trung ương Đảng đã mở lớp huấn luyện mang tên Khóa Nguyễn Ái Quốc (1946), Khóa Tô Hiệu (1947) và Khóa Trần Phú (1948). Từ thực tiễn đấu tranh cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Muốn việc thành công hoặc thất bại, đều do cán bộ tốt hoặc kém”¹. “Vì vậy, cán bộ là cái gốc của mọi công việc... huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng”².

Trường Đảng Nguyễn Ái Quốc (nay là Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh) thực hiện công việc gốc của Đảng là đào tạo, huấn luyện cán bộ lãnh đạo, quản lý đáp ứng yêu cầu của các thời kỳ đấu tranh cách mạng. Từ năm 1949, Trường Nguyễn Ái Quốc hoạt động đào tạo, huấn luyện cán bộ thường xuyên theo tư tưởng chỉ đạo của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Cán bộ được đào tạo ở Trường Đảng cần ra sức học tập. “Học để làm việc, làm người, làm cán bộ. Học để phụng sự Đoàn thể, phụng sự giai cấp và nhân dân, phụng sự Tổ quốc và nhân loại. Muốn đạt mục đích thì phải cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”. Những chỉ dẫn đó có giá trị thực tiễn và lý luận đối với toàn bộ công tác đào tạo cán bộ của Đảng từ trước tới nay.

Hồ Chí Minh đặc biệt chú trọng trang bị, nâng cao trình độ lý luận và hiểu biết thực tiễn cách mạng cho cán bộ. Kém lý luận thì làm việc gì cũng khó và lúng túng, thậm chí như người đi trong đêm tối. Phải không ngừng học tập lý luận, vận dụng lý luận để giải quyết những vấn đề do thực tiễn

đặt ra. Chống bệnh coi thường lý luận, hoặc lười học lý luận, đồng thời chống bệnh lý luận suông, giáo điều. Năm 1957, Hồ Chí Minh nhấn mạnh việc nâng cao trình độ lý luận cho cán bộ, nhất là cán bộ chủ chốt, vận dụng lý luận Mác-Lênin và phương pháp Mác-Lênin để tổng kết những kinh nghiệm của cách mạng Việt Nam, nhận thức rõ quy luật của cách mạng Việt Nam, nhất là quy luật của cách mạng XHCN, làm cơ sở để định ra đường lối, phương châm và bước đi đúng đắn.

Trong bản *Di chúc* công bố năm 1969, Hồ Chí Minh *trước hết nói về Đảng*. Vấn đề đào tạo, rèn luyện cán bộ, đảng viên được Người nêu rõ ngay trong những vấn đề đặt ra về xây dựng Đảng. Người viết về những nội dung, yêu cầu xây dựng Đảng cũng là vấn đề đặt ra mà mỗi cán bộ, đảng viên phải tự tu dưỡng, rèn luyện và Đảng phải giáo dục nghiêm túc đối với cán bộ, đảng viên. Người viết: “*Đoàn kết là một truyền thống cực kỳ quý báu của Đảng và của dân ta. Các đồng chí từ Trung ương đến các chi bộ cần phải giữ gìn sự đoàn kết nhất trí của Đảng như giữ gìn con ngươi của mắt mình*”³.

Đảng là một khối đoàn kết thống nhất, luôn luôn thống nhất về ý chí và hành động. Đảng gồm nhiều người nhưng nhận thức và hành động phải là một. Mỗi cán bộ, đảng viên phải góp phần cùng cố sự đoàn kết, thống nhất trong nội bộ Đảng, đoàn kết với nhân dân. Đó là nguồn gốc sức mạnh của Đảng và dân tộc. Mọi biểu hiện chia rẽ, bè phái đều trái với nguyên tắc xây dựng và phát triển của Đảng, trái với phẩm chất, đạo đức của cán bộ, đảng viên. Đề cao lý tưởng cộng sản, suốt đời phấn đấu vì nước, vì dân, chống chủ nghĩa cá nhân là chuẩn mực của người cán bộ cách mạng và cũng là sự bảo đảm sự đoàn kết nhất trí trong Đảng, như Hồ Chí Minh đã căn dặn trong *Di chúc*. Người nhấn mạnh: “Trong Đảng thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh *tự phê bình và phê bình* là cách tốt

nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất của Đảng. Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau”¹⁴.

Hồ Chí Minh là hiện thân của tình thương yêu sâu sắc đối với đồng chí, đồng bào. Người vẫn thường nhắc nhở các cán bộ, đảng viên và nhân dân phải ăn ở với nhau có tình, có nghĩa. “Hiểu chủ nghĩa Mác-Lênin là phải sống với nhau có tình có nghĩa. Nếu thuộc bao nhiêu sách mà sống không có tình có nghĩa thì sao gọi là hiểu chủ nghĩa Mác-Lênin được”¹⁵. Đó là một chuẩn mực của mỗi cán bộ, đảng viên. Giáo dục từ tuổi ấu thơ đến đào tạo thành cán bộ phải thấm nhuần điều đó mới có thể cung cấp cho Đảng, Nhà nước những cán bộ tốt, xứng đáng.

Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ phải thực hiện từ rất sớm với những người trẻ tuổi. Nguyễn Ái Quốc đã trực tiếp đào tạo, bồi dưỡng cán bộ ở Quảng Châu (Trung Quốc) những năm 1925-1927 tất cả còn ở tuổi thanh niên như: Trần Phú, Lê Hồng Sơn, Lê Hồng Phong, Hồ Tùng Mậu, Phạm Văn Đồng, Nguyễn Lương Bằng,... và cả một số thiếu niên (trong đó có Lý Tự Trọng). Trong *Di chúc*, Hồ Chí Minh căn dặn Đảng chú trọng đến đoàn viên, thanh niên, “Đảng cần phải chăm lo giáo dục *đạo đức cách mạng* cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên”. Bồi dưỡng thể hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”¹⁶. Cán bộ cách mạng hội tụ cả đức và tài, đức là gốc; vừa “hồng” vừa “chuyên”. “Hong” là có lý tưởng cách mạng cao cả, không bao giờ xa rời lý tưởng, có đạo đức cách mạng trong sáng, phẩm chất và bản lĩnh chính trị vững vàng. “Chuyên” là trình độ trí tuệ, năng lực chuyên môn, là tài năng để có thể hoàn thành tốt nhất nhiệm vụ được giao.

Trong *Di chúc*, Hồ Chí Minh nhấn mạnh về xây dựng Đảng và cũng là những chuẩn mực của cán bộ, đảng viên. “Đảng ta là một Đảng cầm quyền.

Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần *đạo đức cách mạng*, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đày tớ thật trung thành của nhân dân”¹⁷.

Hồ Chí Minh đặc biệt chú trọng đào tạo, giáo dục cán bộ, đảng viên theo những giá trị chuẩn mực mang tính hiện thực. Người từng khái quát những vấn đề của tự nhiên và xã hội để đi đến đề cập giá trị của con người chân chính. Trời có 4 mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông. Đất có 4 phương: Đông, Tây, Nam, Bắc. Con người có 4 đức tính: Cần, Kiệm, Liêm, Chính. Thiếu một trong những điều đó thì cả tự nhiên và con người đều không hoàn hảo. Với con người, nhất là đảng viên, cán bộ thì tự tu dưỡng, rèn luyện là điều trước hết để trở thành cán bộ tốt. “Gian nan rèn luyện mới thành công” (Nghe tiếng già gạo-*Nhật ký trong tù*).

2 Thực hiện *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh và những chỉ dẫn của Người về cán bộ và công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, trong công cuộc đổi mới, Đảng Cộng sản Việt Nam sớm xác định nhiệm vụ phát triển kinh tế là trung tâm, xây dựng Đảng là then chốt. Trong xây dựng Đảng là lấy công tác cán bộ là then chốt. Thực tiễn đổi mới một lần nữa khẳng định vai trò lãnh đạo của Đảng là nhân tố hàng đầu quyết định thắng lợi với những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử. Đảng lãnh đạo thông qua Cương lĩnh, đường lối đổi mới, thông qua sự vận hành của hệ thống tổ chức đảng và cả hệ thống chính trị, thông qua vai trò của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý ở tất cả các cấp.

Nhiệm vụ chính trị của mỗi thời kỳ lịch sử đặt ra những yêu cầu về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ để có đủ trình độ, năng lực thực hiện nhiệm vụ chính trị đó. Trong cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân và kháng chiến cứu nước có yêu cầu cụ thể về trình độ, năng lực tổ chức lãnh đạo chiến đấu thực hiện

những quy luật của chiến tranh cách mạng. Trong xây dựng CNXH và tiến hành công cuộc đổi mới lại đặt ra những đòi hỏi mới. Để có được đường lối đổi mới tại Đại hội VI (12-1986) nhờ các nhà lãnh đạo hàng đầu của Đảng đổi mới tư duy lý luận, năng động, quyết đoán và có trách nhiệm với nước với dân. Có nhiều cán bộ tham mưu đã hết lòng, hết sức lăn lộn trong thực tiễn, tổng kết và đề xuất, lắng nghe ý kiến của dân. Cán bộ thật sự có vai trò quyết định. Đương nhiên, đội ngũ cán bộ đó được đào tạo rất cơ bản và thật sự sáng tạo. Suốt hơn ba mươi năm đổi mới đã chứng minh một điều, cùng với sự lãnh đạo, điều hành của ban lãnh đạo cao nhất của Đảng, Nhà nước, cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp, các ngành có vai trò cực kỳ quan trọng. Ngành nào, địa phương nào có cán bộ lãnh đạo, quản lý giỏi thật sự “Dĩ công vi thượng” như mong muốn của Hồ Chí Minh thì ngành đó, địa phương đó, doanh nghiệp đó phát triển và góp vào sự phát triển của đất nước.

Nhận thức rõ vai trò của cán bộ trong công cuộc đổi mới, ngày 18-6-1997, HNTU 3 khóa VIII của Đảng đã ban hành Nghị quyết “Về chiến lược cán bộ thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”. Nghị quyết nhấn mạnh: “Cán bộ là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng, gắn liền với vận mệnh của Đảng, của đất nước và chế độ, là khâu then chốt trong công tác xây dựng Đảng. Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng ta đã dày công đào tạo, huấn luyện, xây dựng được một đội ngũ cán bộ tập trung, kiên cường, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ qua các giai đoạn cách mạng”⁹⁸.

Trung ương đã tổng kết những kinh nghiệm về công tác cán bộ, trong đó kinh nghiệm hàng đầu là: “Tiến hành công tác cán bộ phải trên cơ sở lập trường giai cấp công nhân, phát huy truyền thống yêu nước và đoàn kết dân tộc, nắm vững quan điểm và nguyên tắc của chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Đảng phải thống nhất lãnh đạo

công tác cán bộ và quản lý đội ngũ cán bộ, dự báo đúng tình hình, bám sát yêu cầu của nhiệm vụ chính trị để có quy hoạch, kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, chuẩn bị cho trước mắt và cho cả một thời kỳ tương đối dài. Phải đề phòng nguy cơ sai lầm về đường lối cán bộ”⁹⁹.

Chiến lược cán bộ của Đảng trong thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước nhân mạnh chế độ học tập bắt buộc đối với cán bộ, đảng viên, đồng thời đề ra *Chính sách đào tạo, bồi dưỡng cán bộ*. “Đầu tư thích đáng cho việc đào tạo, bồi dưỡng những người ưu tú trở thành cán bộ chủ chốt. Chú ý con em gia đình cách mạng, những người có công với nước, công nhân, nông dân, trí thức, lực lượng vũ trang, cán bộ nữ, con em các dân tộc thiểu số, cùng căn cứ cách mạng. Có chính sách học bổng và miễn giảm học phí cho con em các gia đình có công với cách mạng, gia đình liệt sĩ, thương binh, con các gia đình nghèo vượt khó, cho học sinh giỏi, đạo đức tốt, sinh viên các ngành sư phạm. Bồi dưỡng tài năng ngay từ các trường phổ thông, đại học và trung học chuyên nghiệp. Dành kinh phí để cử cán bộ ưu tú và sinh viên xuất sắc đi đào tạo, tham quan, bồi dưỡng ở nước ngoài. Tổ chức tốt trường bổ túc văn hóa, dự bị đại học, trường dân tộc nội trú”¹⁰⁰.

Chiến lược cán bộ của Đảng trong thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước và chủ động, tích cực hội nhập quốc tế là thực hiện *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh về công tác cán bộ. Chiến lược đề ra những quan điểm cơ bản về công tác cán bộ đồng thời quyết tâm đổi mới và hoàn thiện hệ thống chính sách cán bộ, chú trọng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo Đảng, Nhà nước, đoàn thể, cán bộ lãnh đạo lực lượng vũ trang, cán bộ khoa học và chuyên gia, cán bộ quản lý kinh doanh. Chiến lược nhân mạnh vấn đề đào tạo, bồi dưỡng cán bộ. Xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng đối với từng loại cán bộ. Nội dung đào tạo phải lấy tiêu chuẩn cán bộ làm cơ sở để xây dựng chương trình, chú trọng

bồi dưỡng chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và các kiến thức cần thiết về lịch sử, địa lý, văn hóa. Đổi mới phương thức đào tạo, bồi dưỡng cán bộ. Kiện toàn hệ thống đào tạo, bồi dưỡng cán bộ (Trường Đảng, Nhà nước, đoàn thể) và hệ thống giáo dục quốc dân. Gắn liền thực hiện chiến lược cán bộ với thực hiện chiến lược khoa học và công nghệ, chiến lược giáo dục và đào tạo.

Điều cần được khẳng định là Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh với tư cách là trung tâm quốc gia về nghiên cứu lý luận, khoa học và đào tạo cán bộ lãnh đạo, quản lý của cả hệ thống chính trị đã đóng góp tích cực, bền bỉ thực hiện chiến lược cán bộ của Đảng suốt hơn 20 năm qua (1997-2019). Từ kinh nghiệm đào tạo cán bộ lý luận trẻ của Trường Đảng cao cấp Nguyễn Ái Quốc trong những năm 70, 80 của thế kỷ trước, năm 2000 Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh đã tuyển nhiều người tốt nghiệp đại học loại giỏi mở lớp đào tạo cán bộ trẻ, trang bị cơ bản và sâu sắc các chuyên ngành lý luận và phát triển đào tạo ở cấp học vị cao hơn. Nhiều cán bộ trong số đó đến nay thật sự trưởng thành và có đóng góp đáng ghi nhận. Học viện đã thực hiện chỉ đạo của Trung ương và Bộ Chính trị mở 6 lớp nguồn cán bộ lãnh đạo, quản lý, chuẩn bị nhân sự cho Đại hội XII của Đảng với chất lượng cao đã được tổng kết.

Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII (5-2018) đã ban hành Nghị quyết số 26-NQ/TW “Về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ”. Đây là nghị quyết tổng kết hơn 20 năm thực hiện *Chiến lược cán bộ thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước* (6-1997). Nghị quyết khẳng định: “Đội ngũ cán bộ có lập trường tư tưởng, bản lĩnh chính trị vững vàng, có đạo đức, lối sống giản

dị, gương mẫu, có ý thức tổ chức kỷ luật, luôn tu dưỡng, rèn luyện, trình độ, năng lực được nâng lên, phấn đấu, hoàn thành nhiệm vụ được giao. Nhiều cán bộ năng động, sáng tạo, thích ứng với xu thế hội nhập, có khả năng làm việc trong môi trường quốc tế”¹¹, “Cán bộ cấp chiến lược có bản lĩnh chính trị, kiên định chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, mục tiêu, lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, có tư duy đổi mới, có khả năng hoạch định đường lối, chính sách và lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện”¹².

Trung ương cho rằng, nhìn tổng thể, đội ngũ cán bộ đông nhưng chưa mạnh, tình trạng vừa thừa, vừa thiếu cán bộ xảy ra ở nhiều nơi. “Một bộ phận không nhỏ cán bộ phai nhạt lý tưởng, giảm sút ý chí, làm việc hời hợt, ngại khó, ngại khổ, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, có biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”. Một số cán bộ lãnh đạo, quản lý, trong đó có cả cán bộ cấp chiến lược, thiếu gương mẫu, uy tín thấp, năng lực, phẩm chất chưa ngang tầm nhiệm vụ, quan liêu, xa dân, cá nhân chủ nghĩa, vướng vào tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, lợi ích nhóm”¹³.

Để xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược đáp ứng nhiệm vụ chính trị của Đảng và đất nước, NQTU 7 khóa XII của Đảng đã đề ra 8 nhóm nhiệm vụ, giải pháp rất cơ bản và đồng bộ. Đổi mới các bước cơ bản của công tác cán bộ từ đánh giá cán bộ đến quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, luân chuyển cán bộ, sắp xếp, bố trí và thực hiện tốt chính sách cán bộ. Nghị quyết nhấn mạnh: “Tiếp tục đổi mới công tác tuyển dụng, quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng và luân chuyển cán bộ”¹⁴, “Xây dựng Chương trình quốc gia về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ và học tập ngoại ngữ”, “Gắn quy hoạch với đào tạo, bồi dưỡng theo tiêu chuẩn chức danh và đầy mạnh thực hiện luân chuyển cán bộ lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị để rèn luyện qua thực tiễn ở các lĩnh vực, địa bàn khác nhau”¹⁵.

Việc đào tạo, bồi dưỡng cán bộ theo chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh và thực tiễn lãnh đạo cách mạng của Đảng phải được thực hiện trên những vấn đề rất cơ bản. *Một là*, cán bộ ở mọi cấp, mọi trình độ đều phải được đào tạo cơ bản, chuyên sâu và thường xuyên được bồi dưỡng cập nhật những vấn đề mới về lý luận và thực tiễn. Hệ thống các trường đào tạo, bồi dưỡng của Đảng, Nhà nước, đoàn thể, các ngành, địa phương không ngừng nâng cao yêu cầu, chất lượng đào tạo, bồi dưỡng. Nội dung chương trình đào tạo bồi dưỡng càng cao, hướng vào những vấn đề khó và phức tạp từ thực tiễn cuộc sống thì mới đào tạo ra những cán bộ tốt và giỏi. Chú trọng trang bị cả kiến thức và phương pháp để cán bộ có khả năng giải quyết 8 mối quan hệ lớn mà Cương lĩnh bổ sung, phát triển năm 2011 đã đề ra, nhất là quan hệ giữa lý luận và thực tiễn. *Hai là*, trong đào tạo, bồi dưỡng cán bộ cần chú trọng trang bị hiểu biết thực tiễn trong nước, các ngành, các địa phương và các nước trên thế giới. Tri thức thực tiễn rèn luyện cho cán bộ năng lực tổ chức, lãnh đạo, chỉ đạo một cách linh hoạt, sáng tạo, luôn luôn lấy hiệu quả làm thước đo. Khắc phục được bệnh giáo điều, xa thực tiễn, xa dân, quan liêu. Cũng từ đó bồi đắp phẩm chất, đạo đức cách mạng, yêu nước, thương dân, không vô cảm, tham lam, lười biếng. Hiểu biết thực tiễn càng sâu sắc càng phát triển năng lực tự duy thúc đẩy sự khám phá và đặt ra nhu cầu học tập để nâng cao trình độ lý luận. *Ba là*, phần lớn cán bộ tốt và giỏi đều là những người chú trọng tự rèn luyện, không ngừng học hỏi, tự đào tạo, tự bồi dưỡng, tự nâng cao trình độ trí tuệ và năng lực xử lý mọi việc. Vì vậy, tự học tập, tự tu dưỡng, rèn luyện trở thành yêu cầu, chế độ bắt buộc và tự giác của mỗi cán bộ, nhất là với cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp, cán bộ khoa học. Lười học tập, sợ học tập hoặc học một cách hời hợt, hình thức cũng là biểu hiện của sự suy thoái. Lương tâm và danh dự thúc đẩy mỗi người cán bộ phấn đấu đi lên bằng chính

phẩm chất, đạo đức, trí tuệ, năng lực và uy tín của chính mình.

Phát biểu tại HNTU 10 khóa XII (5-2019) của Đảng, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng nêu rõ những vấn đề rất cơ bản, sâu sắc trong chuẩn bị các văn kiện trình Đại hội XIII của Đảng. Đó phải là sự tổng kết 35 năm đổi mới, 30 năm thực hiện *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội* năm 1991 và 10 năm thực hiện *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011)*, Chiến lược phát triển kinh tế-xã hội 2011-2020. Từ sự tổng kết đó mà định hướng phát triển đất nước không chỉ một nhiệm kỳ đến năm 2026 mà phải đến năm 2030 kỷ niệm 100 năm thành lập Đảng và đến năm 2045 kỷ niệm 100 năm ra đời Nhà nước cách mạng Việt Nam. Đó là vấn đề rất khó nhưng phải làm, phải thấy trước. Khi hình dung năm 2026, năm 2030, năm 2045 đất nước Việt Nam phát triển như thế nào, cũng đòi hỏi khi đó đội ngũ cán bộ phải như thế nào. Cần có chiến lược cán bộ lâu dài trong đó có khâu rất quan trọng là đào tạo, bồi dưỡng cán bộ.

1, 2. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 5, tr. 280, 309

3, 4, 5, 6, 7. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 15, tr. 622, 622, 668, 622, 622

8, 9, 10. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2015, T. 56, tr. 332, 338, 355

11, 12, 13, 14, 15. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương khóa XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, H, 2018, tr. 45, 45, 47, 63, 63.